

Josef Škvorecký: Zbabělci

Já nevím, třeba vám to je proti srsti, jak vám to tady vypravuju, že sem si klidně namlouval Němku a lidi zatím umírali v koncentracích, ale jednak, koukejte, bůhví co kdo dělal, a jednak s Němcema já se taky vůbec nebavil, ale tohle byla hezká holka a krom toho já pojal úmysl, že jí svedu a pak jí nechám, a to by se v jistém smyslu mohlo taky považovat za uškození nepříteli.

...

„Ale vždyť je to nesmysl,“ řekl sem odvážně. Ale nebyla to odvaha. Měl jsem s tou holkou pocit, že jí můžu věřit, ačkoliv to byla taková zřejmě stoprocentní nacistka, že i dyž všem těm blbostem věří, vůči mně se podle nich chovat nebude.

„Nesmysl, nevidíte to?“ opakoval jsem.

„To si myslíte vy,“ řekla Trudi. „Češi si to myslí, a Židi si to taky myslí, protože je to pro ně nepříjemné.“

„Ale my na to kašlem.“

„Ne,“ usmála se slabě a zavrtěla hlavou. „Ale já to chápu. Vědět, že člověk patří k nějaké nižší rase, to není jistě nic příjemného.“

(Lexa vypráví o jeho setkání s Němkou Trudi Krausovou) Neděle 6.5.1945

Vzpomněl jsem si zas na chudáka Hroba, jak stál poslušný a nadšený ve frontě k zápisu do armády a jak pak zůstal nehybně ležet v trávě. Jestli někdo, tak tenhle za něco stál. Ale nechtělo se mi říct o něm, třeba jen v duchu, vlastenec. To si nezasloužil. Vlastenci byli pan Jungwirth a Macháček a Kaldoun a ti. Ti na to měli patent a docela jsem jim ho schvaloval. Ale Hrob nebyl, Hrob byl něco lepšího. Vzpomínal jsem na dobu, kdy za mnou ve škole při čtení jídal chleba a z huby mu vonělo, kdy chodil v kalhotách sešitých ze záplat a kdy se hladově díval, jak Berta v deset hodin požírá dva párky. Bylo mi ho líto, že skončil tak bídně a brzy, a myslel jsem na jeho matku, teď asi ječící a uslzenou a uřvanou, a pak mi najednou přišli směšni a pitomí pan Kaldoun a Moutelík a ti, a já sám tam mezi nima jako vůl! Hrůza. Ale nechtěl jsem se s tím už patlat.

(Danny se dívá na fotky vystavené na náměstí) Pátek 11.5.1945

Sebral jsem kufr se saxofonem a vypadl jsem z nádraží, kufr mě tížil a táhl k zemi a já šel kolem rozehřátého západního průčelí Irenina domu přes most s vytrženým zábradlím a pod smutečnými vrbama nahoru k Port Arthuru. Z něho už byla slyšet muzika. Šel jsem pozdě. Otevřel jsem dveře a uviděl jsem je všechny. Seděli v řadě, bez kabátů a s popuštěnými kravatama a slunce na ně dopadalo oknem. Benno s uslintanou trumpetou u huby, Lexa s bledými prsty na klapkách klarinetu, Venca nafukující tváře a pokyvující pístem, Harýk se zkříženýma nohama s gibsonkou v klíně, Jindra s kloboukem na hlavě a s basou v objetí a za baterií bubnů myší pihovatá tvář Brynychova. Vyluzovali zrovna ansámbl z *When the Saints Go Marchin' In*. Vencův tailgate trombón rytmicky praskal a nad ním Benno hrál škádlivou melodii, prostě a dojemně. Za stolem u okna dopadalo slunce na Luciiny zlaté vlasy a na namalovanou pusku Bennovy Heleny. Sundal jsem kabát a otevřel jsem kufr. Tóny z orchestru na mě padaly jako uzdravující lázeň. Honem jsem vyndal saxofon, sestrčil jsem oba kusy

dohromady, dal jsem si kšandičku kolem krku a pověsil jsem saxofon na ni. Pak, tak jak jsem byl, vpadl jsem jim do toho a šel jsem pomalu ke své židli. Při chůzi jsem hrál. Prsty mi šly samy a vůbec jsem nemyslel. Bylo to tak přesné a svobodné, byl to život. Tohle byl život.

(Danny na zkoušce kapely) Pátek 11.5.1945